

Els grans reptes ambientals d'Europa fins al 2050

Albert Punsola (/autor/albert-punsola-44)
Periodista

30/08/2015

Ronan Uhel, cap del programa de Sistemes Naturals i Vulnerabilitat de l'Agència Europea del Medi Ambient, va presentar a Barcelona l'informe *El medi ambient a Europa: estat i perspectives - SOER 2015* (<http://www.eea.europa.eu/soer>), un document que es publica cada 5 anys i que recull les dades més actuals, així com una important projecció de futur. Ho va fer en el decurs de la jornada *El Medi Ambient a Catalunya i Europa. Estat i perspectives de futur* organitzada pel Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible i el Departament de Territori i Sostenibilitat, en la qual també es van presentar l'*Informe sobre l'Estat del Medi Ambient a Catalunya 2006-2010*

(http://territori.gencat.cat/web/.content/home/01_departament/estadistica/estadistiques_i_indicadors_de_medi_ambient/publicacions_estadistiques/documents/Informe2010web.pdf) i *Medi Ambient a Catalunya 2013*

Ronan Uhel va fer una reflexió que porta a replantejar-se molt seriosament quines són les prioritats reals de la societat: "des que va esclatar la crisi econòmica hi hagut una davallada general en l'interès pel medi ambient a Europa, amb l'argument que els problemes socials i econòmics eren els veritablement importants". Uhel va voler destacar "la injustícia i irrealitat d'aquest plantejament" i va proclamar que "les polítiques ambientals del segle XXI són la condició per desenvolupar l'economia i la societat".

Una visió a llarg termini

El representant de l'Agència Europea del Medi Ambient va voler subratllar que el SOER 2015 recull les tendències i les perspectives del medi ambient europeu en un context global, i analitza les oportunitats per configurar les accions que cal emprendre fins al 2050. L'any no està agafat a l'atzar. Es tracta de **l'horitzó temporal que els 27 membres de la UE van establir** (<http://www.euractiv.com/section/sustainable-dev/news/ministers-set-out-2050-vision-for-a-green-europe/>) ara fa 3 anys amb l'objectiu de desvincular el creixement econòmic de la degradació ambiental.

L'assoliment de la visió 2050 se centra en tres àrees estratègiques:

- Protecció del capital natural que dóna suport a la prosperitat econòmica i el benestar humà
- Estimul d'un desenvolupament econòmic i social que sigui baix en carboni i eficient en l'ús dels recursos
- Protecció de les persones davant els riscos de salut ambiental.

En el camí cap al 2050 una primera parada és **l'Estratègia Europa 2020** (http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/targets/index_en.htm), l'objectiu de la qual és convertir la UE en una **economia intel·ligent, sostenible i integradora d'aquí a 5 anys**. En aquest horitzó conflueixen aspectes com l'educació, la lluita contra la pobresa i l'estímul de la recerca. Al mateix nivell es troben: la reducció de les emissions de GEH entre un 20% i un 30% respecte al 1990, l'assoliment d'un 20% en l'ús de renovables i l'increment d'un 20% pel que fa a l'eficiència energètica.

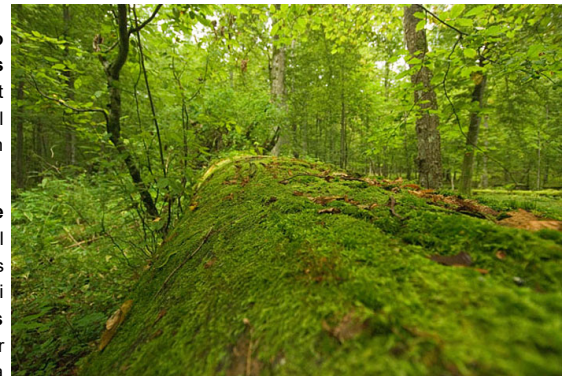
Capital natural, en precari

En aquest repàs de dades actuals i tendències **l'aspecte que surt més mal parat és tot allò que configura el "capital natural": biodiversitat, ús del sòl, qualitat de l'aigua i estrès hídric, etc.** Ronan Uhel va posar en relleu que el capital natural europeu està sent degradat per activitats socioeconòmiques, com l'agricultura, la pesca, el transport, la indústria, el turisme i l'expansió urbana. I va recordar que les pressions globals sobre el medi ambient han crescut a un ritme sense precedents des de la dècada de 1990.

Un 60% de les espècies protegides i un 77% dels hàbitats es troben en un estat de conservació desfavorable. Europa tampoc està en camí de complir el seu objectiu global d'aturar la pèrdua de biodiversitat per a l'any 2020, tot i que alguns objectius més específics en aquest àmbit s'estan complint. Però segons el representant de l'Agència Europea del Medi Ambient, "les causes de la pèrdua de biodiversitat persisteixen". Uhel va recordar que **"els ecosistemes són la base que fa possible totes les activitats"**. La seva crítica no va anar encaminada, però, a les polítiques que s'han establert "que són adequades" sinó "a la falta d'implementació".

Energia i pressió sobre els recursos

Ens estem movent cap a la direcció adequada en aquests àmbits? La resposta més exacta a la pregunta seria "parcialment". Per un costat, hi ha un conjunt de dades encoratjadores. L'ús de combustibles fòssils s'ha reduït, igual que les emissions d'alguns contaminants procedents del transport i la indústria. Les emissions de gasos d'efecte hivernacle d'Europa han disminuït en un 19% des de 1990 malgrat un augment del 45% en la producció econòmica. Aquestes dades confirmen una **tendència al desacoblament entre creixement i degradació ambiental**. També s'estan generant menys residus i les taxes de reciclatge han millorat en gairebé tots els països de la UE.

Hi ha contrapunts importants pel que fa al consum energètic i d'energies fòssils i a les emissions de gasos d'efecte hivernacle. Si bé la tendència a curt termini va en sentit positiu, l'anàlisi del SOER 2015 assenyala un **gir negatiu quan la tendència s'analitza a 20 anys vista**. El mateix succeeix amb els impactes ambientals del transport, actualment situats en un nivell de compliment parcial dels objectius establerts, però que d'aquí dues dècades passen a no assolir a aquests objectius.

Riscos per a la salut

En aquest camp s'han produït millores notables en la qualitat de l'aigua potable i de les aigües de bany i alguns contaminants perillosos s'han reduït. No obstant això, malgrat algunes millores en la qualitat de l'aire, **la contaminació de l'aire i el soroll segueixen causant efectes greus per a la salut**, especialment a les zones urbanes. **El 2011, al voltant un total de 430.000 morts prematures a la UE es van atribuir a les partícules fines (PM2,5)**. L'exposició al soroll ambiental s'estima que contribuirà a almenys 10.000 morts prematures per cardiopatia coronària i accidents cerebrovasculars cada any.

Les perspectives dels riscos ambientals per a la salut en les pròximes dues dècades no permet afirmar que hi hagi una millora. Pel que fa a la pol·lució de l'aigua, es passa d'una situació actual de compliment dels objectius a una de compliment només parcial. En contaminació de l'aire, la situació es mantindrà en l'estadi actual d'estancament sense avenços. En el terreny dels riscos per a la salut derivats del canvi climàtic, la tendència a no assolir els objectius establerts es mantindrà. Només experimentaran una lleugera disminució els riscos associats a la presència de determinats agents químics en l'ambient i els productes.

Pitjor pronòstic a llarg termini

Ronan Uhel va afirmar que Europa ha avançat en la reducció d'algunes pressions ambientals clau, però sovint aquestes millores encara no s'han traduït en un augment de la capacitat de recuperació dels ecosistemes, o en un control més gran dels riscos per a la salut. I amb un afegit important: "el pronòstic a llarg termini sol ser menys positiu que les tendències recents podrien suggerir".

Igualment va indicar que les **megatendències a escala planetària** estan influïnt molt dins la pròpia UE. Hi ha dos exemples clars en diferent sentit. Un seria l'**escalada de les emissions i de l'ús dels recursos derivats del creixement econòmic mundial** en altres continents, que ha empetitit els avenços de contenció que ha fet Europa en aquest terreny. Un altre seria el fet que **molts impactes de la producció i el consum a Europa es produeixen en altres parts del món**, com és el cas de l'abocament de residus electrònics a l'Àfrica.

Noves oportunitats

Malgrat la preocupació per les tendències, el representant de l'Agència Europea del Medi Ambient va voler fer una valoració de signe positiu remarcant que "en els darrers anys, la implementació de polítiques de medi ambient i clima ha suposat beneficis substancials per al funcionament dels ecosistemes d'Europa i per a la salut i de vida dels seus ciutadans".

També va destacar que **les polítiques ambientals "estan creant noves oportunitats econòmiques"**. En aquest sentit, cal esmentar que el sector del medi ambient ha crescut més d'un 50% en grandària entre 2000 i 2011. De fet, ha estat un dels pocs sectors econòmics que ha anat endavant en termes d'ingressos i d'ocupació des de l'esclat de la crisi financera el 2008.

Què vol dir "viure bé"?

La conclusió de Ronan Uhel és que és probable que les polítiques ambientals i els avenços tecnològics no siguin suficients per assolir la visió 2050. Caldrà iniciar una sèrie de difícils **transicions en els sistemes de producció i consum** que són les causes de les pressions ambientals i alteracions climàtiques. Aquestes transicions hauran d'implicar **canvis profunds en les institucions, les pràctiques dominants, tecnologies, polítiques, però també en les formes de vida i pensament**. Només així, segons Uhel es podrà assolir "una bona vida" que consisteix, en la seva definició, en "viure dintre dels límits ecològics del planeta, gestionant els recursos de manera sostenible, en una economia circular on res es malmeti, i on el creixement es desvinculi de l'ús de recursos".

Etiquetes: [Unió Europea](#) (/etiquetes/unio-europea)

Share 0

Tuit

(<https://plus.google.com/share?url=https%3A/www.sostenible.cat/reportatge/els-grans-reptes-ambientals-deuropa-fins-al-2050-0>)

(<https://www.sostenible.cat/print/reportatge/els-grans-reptes-ambientals-deuropa-fins-al-2050-0>)

Relacionats

Butlletí

Correu electrònic *

Subscriu

[Enviaments anteriors](#) (/newsletter/sostenible)

(/)

Revista de la **xarxa** de ciutats
i pobles cap a la sostenibilitat

Diputació
Barcelona

<http://www.diba.cat>[Arxiu \(/arxiu\)](#)[Continguts per categoria \(/tagclouds/chunk/3\)](#)[Continguts per etiqueta \(/tagclouds/chunk/1\)](#)[Continguts per municipi \(/tagclouds/chunk/2\)](#)[Avis legal \(http://www.diba.cat/avislegal\)](http://www.diba.cat/avislegal)[Contacte \(/formulari/contacte\)](#)[RSS \(https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=\)](https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=)<https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888><http://www.twitter.com/xarxasost><http://youtube.com/xarxasost>[\(rss.xml\)](#)